

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY
B.A. Honours PART-III Examinations, 2017

SANSKRIT-HONOURS

PAPER-SANA-VII

Time Allotted: 4 Hours

Full Marks: 100

The figures in the margin indicate full marks. Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.

UNIT-I

(Full Marks-60)

1. अधस्तनेषु प्रश्नद्वयं समाधेयम्— 13×2 = 26
 - (a) सामान्यस्य प्रतिपदव्यावृत्तिपुरःसरं सामान्यलक्षणं प्रतिपाद्यताम्। कति सामान्यस्य भेदाः? सामान्यस्वीकारे का युक्तिः ?
 - (b) कारणलक्षणं विशदयताम्। सलक्षणं कारणभेदा उदाहरणमुखेन व्याख्येयाः।
 - (c) की नाम सन्निकर्षः ? सन्निकर्षः कतिविधः ? सन्निकर्षस्य भेदाः सम्यगालोच्यन्ताम्।
 - (d) किं तावल्लक्षणं विशेषपदार्थस्य ? स कुत्र वर्तते ? विशेषस्वीकारे किं प्रयोजनम् ?

2. अधोलिखितेषु प्रश्नद्वयं समाधीयताम्— 12×2 = 24
 - (a) निम्नोक्तानां यूथद्वयस्य विभेदो निरूपणीयः। 6×2 = 12
 - (i) संयोग : समवायश्च
 - (ii) यथार्थानुभवः अयथार्थानुभवस्व
 - (iii) स्वार्थानुमानं परार्थानुमानञ्च
 - (iv) पक्षः विपक्षश्च

- (b) अधोगतेषु द्वयोः व्याख्या कार्या— 6×2 = 12
- (i) व्याप्तिविशिष्टपक्षधर्मताज्ञानं परामर्शः । (ii) ज्ञानाधिकरणमात्मा ।
(iii) गन्धवती पृथिवी । (iv) संज्ञासंज्ञिसम्बन्धज्ञानमुपमितिः ।
- (c) अधोलिखितेषु द्वयोः हेत्वाभासनिरूपणं कार्यम्— 6×2 = 12
- (i) शब्दो गुणश्चाक्षुषत्वात् । (ii) पर्वतो वह्निमान् प्रमेयत्वात् ।
(iii) अयमश्वः गीत्वात् । (iv) आकाशकुसुमं सुरभि कुसुमत्वात् ।

3. अधस्तनेषु किमपि द्वयं विशद्यताम्— 2×5 = 10
- (i) स्मृतिः (ii) तेजः (iii) शब्द (iv) प्रागभावः

UNIT-II

(Full Marks-40)

4. Answer any *one* question from the following: 12×1 = 12
- (a) Give a brief account of the different schools of Buddhist thought.
(b) Explain the evolution of the world according to the Sāṅkhya system.
(c) Explain briefly the philosophy of Śaṅkara.
5. Write short notes on any *two* of the following: 6×2 = 12
- (i) अलौकिकप्रत्यक्षम् (ii) चित्तभूमिः
(iii) आर्याष्टाङ्गिकमार्गः (iv) क्षणिकतावादः
6. Answer any *eight* questions from the following: 2×8 = 16
- (a) What is the other name of Cārvāka?
(b) Note the four noble truths of Buddhism?
(c) Who commented upon the Vaiśeṣikasūtras?

- (d) Name one āstika philosophy which does not admit Ísvara.
- (e) Who was the founder of modern Nyāya school?
- (f) What are the two schools of Jaina system?
- (g) Who wrote Sāmkhyapravacanabhāṣya?
- (h) What are the four anubandhas?
- (i) What is the other name of Syādvāda?
- (j) What does Cārvaka mean by 'bhūtacatuṣṭaya'?